

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhorordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Aszerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 2.

A mindennapi kenyér.

A mindennapi kenyérért ma sokan nem imádkoznak, még többen nem dolgoznak. S miközben a sült galambot lesik, egyre kisebbé és kisebbé lesz az a kenyér, mely valamikor bőséget jelentett.

A világ és az egyes ember története állandóan a kenyérről van összekapcsolva. Az a mindennapi kenyér az állandó figyelmeztető, hogy porból vett testünket az a porból nőtt kenyér tartja fenn. Kéz munkája, arc verejtéke varázsolja elő a a bojtortjántermő földből az életadó, puha kenyeret s míg az emberiség kiválói, a vezérek megannyi csodálatos találmány, nagy gondolat, lángelmére valló műalkotás által milliók csodálatát vivják ki, addig az emberiség főntartója az a névtelen közkatona, az eke szarva után járó szántóvető.

A földmives nép józan erkölce és szorgalma a nemzeti lét biztos alapja. Tőle függ a mindennapi kenyér.

Rendekbe dül a kalász messze rónákon. Szorgos nép aratja, gyűjti nagy asztagba. Az évek óta állandóan fenyegető rém, az aratósztrájk mintha az idén kevesebb életjelt adna magáról. A ki felületesen nézi a lassanként kereszttekkel

benépesülő magyar alföldet, szinte a régi jó idők csendjébe képzelettel visszamagát, a mikor a mindennapi kenyérért tudtak imádkozni is, de dolgozni is.

Csend van, de olyan ez a csend, mint a vihart megelőző némaság.

A nemzetköziség szédelgői megpróbálták felizgatni a népet a gazdasági cselédtörvény miatt. Óriási erőlködéseket fejtettek ki — és hiába. A nép nem mozdult meg hangzatos frázisaikra. Téved azonban, aki azt véli, hogy az már a mi győzelmünket jelenti. Ennek a következménye új támadás lesz, új erővel.

A szociáldemokrácia döntő mérkőzése a szántóföldön lesz. A mint a föld becsületes népét be tudja sorozni portyázó seregébe, rögtön nyert ügye van s az egész tiszteit társadalom kénytelen minden fényes kulturájával együtt behódolni. De míg a parasztság ragaszkodik az erkölcsi rendhez, addig az izgatók minden erőlködése sem nagyobb veszedelem, mint egy keleti járvány. Bajnak elég baj, sokan belepusztulnak, de nemzeteket nem irthat ki, társadalmakat nem robbanthat szét, sőt annál nagyobb lesz az összetartás.

Aratáskor, a mindennapi kenyér termőidején jó lesz ezen gondolkodni és aztán annak megfelelőleg cselekedni.

A mindennapi kenyér sorsát nem lehet ma már csak a föld népére és eset-

leg az izgatókra bízni. Imádkoznunk és dolgoznunk kell azért mindnyájunknak.

A magyar nemesség 1848 előtt atyja volt a parasztságnak. A nemesség jogai kiterjesztettek mindnyájunkra, de ezzel nemesi kötelességünk lett mindnyájunknak, hogy a föld népével, a föld népének bajával, szükségleteivel lelkiismeretesen törődjünk. Támogatásunk, tapasztalaton alapuló vezetésünk legyen az ő legbiztosabb erősségük s akkor viszont a mi erősségünk a magyar föld magyar népe lesz. Munkástársai leszünk a magyar munkásnak, nem szavakkal és megtöltésre vágyó zsebekkel, hanem igaz magyar szívvvel, hazafiui szeretettel.

Aratnak. Peng a kasza, dőlnek a rendek, Isten áldása bő jutalmát adja a munkának. De csak a munkának. Ne feledjük, hogy ha a földtől elvárjuk minden nap a kenyeret, meg is kell dolgoznunk mindennap. Kinek verejtékkel, kinek tudományval, de mindenkinek becsületes magyar lélekkel. *

Elnöki értekezlet. Justh Gyula tegnap meghívót bocsájtott ki a ma délután 3 órakor tartandó elnöki értekezletre. Az elnöki ülés tárgya lesz a következő ülés tárgyainak megállapítása.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ki volt szent Jozafát?

Irta: Gedeon.

Teljesen érthetetlen az a közöny, mellyel a hazai görög katolikus egyházmegegyében azon nagy férfakkal szemben mutatkozik, akik a szent unióért nemcsak lelkesedtek, hanem azt létesítették is, érte éltek sőt többen vértanui halált is szenvedtek. Pedig ezen nagy alakok kultuszára már csak azért is szükség van, mert nem egyszer elég hangosan hallatszik a vád, hogy a görög rítus az egyházra nézve nem hozta meg azt a nagy alakokban való termékenységet, amelyet abból joggal várhattunk. Okul felhozzák, hogy a nős papság nem bír felemelkedni a tökéletesség mintaszerű fokára s hogy maga a rítus nem vonz, a keleti ódonszerűség pedig propagandára már azért sem alkalmas, mert akik e rítust követik, azt hiszik, hogy ezt a maga merev mozdulatlanságában kell fenntartani. A lemergi egyházmegye kivételével a görög rítus nem is produkál semmi lendületet, de itt azután el is hagyta az ujtásoktól való iszonyodást.

Ilyen és ezekhez hasonló megjegyzésekkel szemben nagyon jó volna, ha a görög katolikus egyháziak előtérbe tolnák mindazon férfiak nagy multjának ismertetését, akiket ma a latin egyház jobban megbecsül, mint a saját keleti egyházuk, melyért pedig annyit tettek.

Ily nagy alak szent Jozafát is, akinek offi-

ciamát XIII. Leó pápa az egész anyaszentegyházra kiterjesztette. Ez az officium a szentnek életrajzával a római Breviáriumbok legújabb kiadásában olvasható is és recitálja minden latin pap. A hazai görög szertartású könyvekben azonban a szent Jozafát nevével sehol sem találkozunk, sőt nem is ismeri őt senki minálunk, pedig a XIII. Leó dekretuma az ő officiumát az egész egyházra kiterjesztette. Most, hogy egy lelkes görög katolikus pap kápolnát akar emelni e nagy szent tiszteletére, célszerűnek tartom őt lapunk közönsége előtt ismeretessé tenni.

Szent Jozafát, családi nevén Kunczevics Mihály ruthén nemzeti család sarja a Roszák legnagyobb leszármazója. 1580-ban született Wlodrimirben. Szülei már a görög katolikus vallásban születtek, mely azon a vidékén, mely akkor még Lengyelországhoz tartozott, meglehetősen új volt, mert az unió, mint ismeretes, a ruthének közt csak a 16. század második felében vert gyökeret a lengyel királyok buzgalma folytán, kik sokszor az akkori idők szellemének megfelelő erőszakos eszközöket is használtak a schizma elnyomására. Kunczevicsék buzgó katolikusok lévén Mihály fiukat igen alapos vallásos nevelésben részesítették, Mihály már mint gyermek rendkívüli lelkesedést mutatott a magasabb tökéletesség iránt. Sokat és buzgón imádkozott, böjtölt és testét sanyargatta. Anyja gyakor az Ur Jézus szívének fájdalmairól beszélt előtte, mire a gyermek a szobában felállított s a szenvedő Jézust lándzsával szívében ábrázoló szoborhoz lépett kiverte az Ur szí-

véből a lándzsát s azzal sebet ejtett saját szíve fölött, hogy mint mondá ő is érezzen valamit szeretett Jézusunk szívájáldalmaiból. Ott volt a templomban s az általa nagyon szeretett szent Bazil rendű atyákkal részt vett a kórusban. Bámulatos szép hangja volt és nagyon szeretett énekelni. Ámbár szülei a kereskedelmi pályára szánták, ő a felajánlott gazdag örökséget visszautasította és hogy a pénz helyett az elvesztett lelkeket keresse, 1604-ben Wilno-ban a szent Bazil rendű kolostorba lépett, hol bámulatos példáját mutatta a szerzetesi élet tökéletességének. A renkvivüli nagy hidegekben is meztelán j lent meg az istentiszteleten, még éjjel is. De nemcsak saját tökéletesedését munkálta, hanem mivel ez időben nagy volt a mozgalom az országok közt a szent Unió érdekében épp-ugy, mint ellene, áttanulmányozta az összes görög egyházi könyveket és szent atyákat s azokból úgy a szószéken, mint írásban fanatizmusig mély lelkesedéssel bizonyította be, hogy a schizmának semmi elfogadható alapja nincsen, telve lévén az belső ellenmondásokkal. Már mint szerzetes növendék iratai által magára vonta a közfigyelmet s a schizmatikusok látva a szentnek nagy tehetségét, igyekeztek hozzá közeledni s őt a maguk pártjára vonni, ami nem sikerülvén, engesztelhetlen gyűlölettel üldözték őt, amint hogy rágalmozni mai napig meg nem szüntek. 1609-ben, miután tanulmányait bevégezte, pappá szenteltetett s meg nem szűnt a szent unió érdekében munkálkodni. Jelszava volt: »Opportune importune« hirdetni a sötétségben ülőknek az igazi világosságot.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 2.

Elnök: Návay Lajos.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után. Következik a vasuti szolgálati rendtartásról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Elnök: Pribicevics Szveturán képviselő urat illeti a zárszó joga.

Pribicevics Sviturán: Horvátul beszél.

Elnök: Figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál (Helyeslés.) majd ismételten figyelmezteti, hogy ismétlésekbe ne bocsátkozzék. Különben szigorúbban fog ellene eljárni.

Pribicevics: Tovább beszél.

Elnök: (hosszasan csenget.) A képviselő urtól megvonom a szót.

Vinkovics Boza: A házszabályokhoz szól.

Bolics Vatroslav a zárszó jogával.

Elnök: Figyelmeztetem a képviselő urat, hogy a 68-iki törvényeket ne fejtegesse.

Bolics Vatroslav.

Elnök: Figyelmezteti szólót, hogy ne pocsékolja a Ház idejét folytonos ismétlésekkel. Harmadszori figyelmeztetésre meg fogom vonni a szót.

Bolics: Tovább beszél.

Elnök: Megvonja tőle a szót (Bolics állva marad.)

Felkiáltások: Üljön le! (Nagy zaj. Bolics leül.)

Lorkovics Iván: A házszabályokhoz szól.

Elnök: Minthogy a képviselő ur beismerte, hogy kétszer részesült elnöki figyelmeztetésben, így tehát a további házszabály vita egészen felesleges, miért a szót megvonom tőle.

Pribicevics: Szóal föl személyes megtámadtatás címen.

Elnök: Kijelenti, hogy ő a szóló nevét

1613-ban az ujonnan épült byteni monostor házfőnöke lett, de már a következő évben ismét Wilno-ban látjuk mint archimandritát. A Wilnóban székelő metropolita Rutski József Beniaminnak valóságos jobbkeze lett. Minden egyházi ügy elintézésében az ő szava döntött és az unióra visszatért schizmatikusok valósággal ezrenként teiték le a két nagy férfiú előtt az esküt, Ukrania Volhynia Litvánia uniólása rohamosan haladt előre. Jozafát bejárta a ropant területeket és városokint és falvakint bámulatos eredménnyel térített, ami által természetesen különösen a schizmatikus nemesek dühét vonta magára, akik mindenfelé tört vetettek neki, úgy hogy valósággal őrizni kellett. Ez időben történt egyik nevezetes csodája. Egy nagy miséje alkalmával ezrekre menő nép előtt áldást adván a szentséggel, mondá: »Isteni félelemmel, hittel és szeretettel közeledjetelek! Mig ezt énekelte a kezében tartott szentség helyett az Ur Jézust látta az egész nép, aki áldást adott. A szentségi lepel lehullott az Urról, akit az első és második áldás között úgy Jozafát, mint a nép szemekkel láttak. Ugy a nagy szent, mint a nép zokogva hagyták el a jelenés színhelyévé lett templomot.

(Vége köv.)

nem is említette így tehát személyes megtámadtatásról szó se lehet. Ki következik?

Felkiáltások: Üljön le!

Popovics Dusán: Halkan beszél.

Elnök: Kéri, hogy vagy jöjjön közelebb, vagy beszéljen hangosabban (Popovics elébbre jött.)

Popovics: A Ház folytonos helyeslése közepette beszél horvátul. (Óriási derűtség.)

Elnök: Kéri, hogy legyen tekintettel a Ház hangulatára és legyen szives rövidre szabni beszédét.

Popovics: Folytatja.

Elnök (csenget): Kéri szólót, hogy ne térjen el a tárgytól és ismétlésekbe se bocsátkozzék.

Popovics Dusán: A kiegyezésről kezd beszélni.

Elnök: Megvonom a szót. (Óriási derűtség.)

Surmin György: Horvátul beszél.

Modrusán Gusztáv: Horvátul beszél.

Az elnöki széket Jush Gyula foglalja el.

Elnök: Figyelmezteti Modrusant, hogy a tárgyhöz szóljon.

Modrusán tovább beszél.

Elnök: Ismételten figyelmeztetem a képviselő urat.

Modrusán Gusztáv: Folytatja beszédét.

Elnök: A szót megvonom. Az előadó ur nem kívánván szólani. A tanácskozást befejezettek nyilvánítom. Következik a szavazás. (Felolvassák a benyújtott indítványokat.)

Elnök: Jelenti, hogy husznál több aláírással ellátott ívet nyújtottak be, amely szerint névszerinti szavazást kérnek. (Kik azok! Felolvassák. Mind horvát képviselők.)

Elnök: Jelenti, hogy még egy ív érkezett. Ugyancsak husznál több képviselő ur által aláírva, mely szerint a szavazásnak holnapra való halasztását kérték. (Felolvassák az aláírásokat) A házszabály 229. § értelmében a szavazás holnapra halasztatik.

Következik az első szakaszhoz

az első §.

Lorkovics Iván beszél horvátul.

Elnök: Kérem a képviselő urak már hetek óta beszélnek itt olyan nyelven, melyet a magyar képviselők nem értenek. Viszont pedig a horvát képviselő urak nem értik a Ház ügykezelési nyelvét, kéri a szólót, hogy ne pazarolja a Ház idejét azzal is, hogy már egyszer elmondott mondatot tiszter is megismétel, mert aztán ha türelmetlenség fog mutatkozni a padokban, akkor majd tulajdonítsák önmaguknak.

Az elnöki széket Rakovszky István foglalja el.

Lorkovics Iván tovább horvátul beszél.

Elnök: Háromszor figyelmezteti, majd megvonja tőle a szót. (Zaj.)

Lorkovics: A Házszabályhoz kér szót.

Felkiáltások: Nem lehet!

Elnök: Kérem, én ismételten fogom alkalmazni a 255. § t. Ki következik?

Surmin és Vinkovics egyszerre állnak fel.

Elnök: Hány Vinkovics van a Házban?, Vinkovics beszél.

Zavargás.

Elnök: Többször figyelmezteti: S mint-hogy sok pauzát is tart a szóló, mást szólít fel. (Óriási zaj, lárma. Egy éles horvát hang hallik.)

Elnök: Kérem ki vott az? Hogy hívják.

Magdics Pero: Feláll,

Magdics képviselő urat rendre utasítom.

Magdics Pero szól valamit, miért az elnök ismét rendreutasítja. Nagy lárma és zaj közepette. Fernbach sértő horvát szót kiált Magdics felé, erre a horvátok felugrának. Öklökkel fenyegetnek a függetlenségi padok felé. Óriási lárma. Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök: Fernbach képviselőt utólag rendre utasítja. Ki következik?

Babics: Feláll, de sokáig nem szól.

Elnök: A képviselő urtól megvonom a szót: ki következik?

Penics: Horvátul beszél.

Elnök: Kérem, a képviselő ur kijelentette, hogy röviden akar szólani. Kérem a Házat, honoráljuk a kijelentést. Kérek csendet.

Penics: Beszél.

Elnök: Figyelmezteti és megjegyzi: Kérem első csengetés.

Elnök: Jelenti, hogy husznál több képviselő aláírásával ív érkezett hozzá, melyben a zárt ülés elrendelését kéri. Elrendelem a zárt ülést. Az ülést öt percre felfüggesztem.

Zárt ülés.

Rakovszky elnök felszólítja a zárt ülést, kérő ív aláíróit, terjesszék elő indokait, amiért zárt ülést akarnak.

Popovics Dusán: Magyarul szól mivel értésére esett, hogy nem lehet jelen a horvát tolmács s így nem beszélhet horvátul. Előbb azt vitatja, hogy így is joguk van horvátul beszélni, de azért mégis horvátul terjeszti elő kifogásait. Szerinte az elnök indokolatlanul vonta meg a szót s azért nem fogadta el Babics határozati javaslatát sem.

Elnök: Konstatálja, hogy az obsteruatokkal szemben legmesszebbmenő engedékenységgel követi a házszabályokat, de mindenesetre meg is fogja azokat tartatni. Többször megint a szónokokat s csak azután vonja meg a szót.

Höllő Lajos: Igazat ad az elnöknek. A horvátok tüntetni akarnak a horvát beszédekkel s azt minden lépésen meg kell akadályozni. Ha pedig a vasutas javaslatot akarják megakadályozni, majd lesz gondjuk rá, hogy ennek orvosságát meg találják.

Elnök: Konstatálja, új zárt ülésnek szükségére nem forog fenn, ezért megnyitja a nyílt ülést.

Izgalmas jelenetek.

A képviselőház mai ülése alatt izgalmas jelenetek játszódtak le. Annyira felháborította a

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

horvátok szemérmetlen obstruálása a képviselőket, hogy nyíltan kikelték ellenük és Fernbach Károly magától kikelve a már kétszer rendre utasította. Magdiós Peronik:

— Szvina (disznó).

A közbekialtásra tomboló jelenetek következtek, a horvátok dühösen felugráltak, öklükkel fenyegetőztek, ordítottak, a szélső balon is felugráltak! Az emberek egymás felé rohantak s a nagy zürzavarban *Rakovszky* elnök hirtelen felfüggesztette az ülést.

A képviselők pár pillanat alatt egytömögbe olvadtak a Ház közepén. Heves disputa következett Magyarok és Horvátok között. Különösen két képviselő kapott egymással nagyon hajba. Az egyik úgy látszott, hogy valami nagyon haragos horvát és másik pedig még haragosabb magyar. Mikor legjobban szóták egymást s vagdostak egymás fejéhez: te gaz horvát! hirtelen oda lépett ifjabb Madarász József és bemutatta őket egymásnak.

— Kesztes Antal — Emödy József. Oriási derűtlenség támadt a leleplezésre az egész Házban. Es erre vége szakadt a zajnak.

Tuskán Gergely és Popovics Dusan határozati javaslatot nyújtottak be. Több horvát képviselő beszélt meg, mely alatt az elnök több rendreutasítást tett.

Az ülés 3 óra előtt véget ért.

Debreczen vizellátása Nagyváradról.

Megemlékeztünk ifj. *Rimanóczy* Kálmán azon eszméjéről, hogy Nagyvárad városa építetne a Körözs mellett egy vízműtelepet s innét vezetnék a vizet Debreczenbe, vagyis a jó vizet nélkülöző nagy szomszéd városba műszolgáltatnánk az ivóvizet.

A nagyon merésznek és költségesnek látszó eszmét most kidolgozta *Rimanóczy* s tegnap benyújtotta a kiépítési tervezetet.

Főbb vonásaiban a terv leírása a következő:

A Debreczen ellátására szolgáló víz a nagyváradhoz hasonló, természetes szűrő kavics rétegen keresztül állíthatnák elő.

A vízművet a nagyvárad víztelep felett mintegy 25 kilométerre, a Körözs völgyében vizgyűjtő gallériákkal építenék.

A Körözsben a legkisebb vizállás mellett másodpercenként 3.12—3.5 köbméter víz fut le. Ezzel szemben a nagyvárad vízmű napi 6000 köbméter vizfogyasztás mellett, 24 órás üzennél másodpercenként 694 liter vizelvonás van a Körözsből, Debreczen részére 10000 köbméter napi fogyasztásnál 24 órai üzennél másodpercenként 115 liter, — tehát Nagyvárad és Debreczen vizellátása részére másodpercenként 1844 liter fogyasztást tenne, ami a Körözs legkisebb viszonyitva, annak csak 5.3 százalékát eredményezi.

Az új vízmű a meglevőt károsan nem befolyásolná, mert attól 2.5 kilométerre, a Körözsnek egy második hasonló kanyarulata által határolt területen lenne.

Debreczenben, 80000 lakost véve, fejenként és naponként 100 litert számítva, a napi vízszükséglet 8000 köbméter lenne. A vezetékeket a komplikált kisajátítások elkerülése végett, az országutak mellett fektetnék le s a *Berettyó-Ujfalu* is belevonatnák napi 2000 köbméterrel miert is az új vízmű napi 10000 köbméter vizszolgáltatásra tervezendő.

Ezután áttér *Rimanóczy* a magassági számításokra.

Nagyváradon a Körözs vizállása a tengerszín felett 126 méter, Debreczenben a vasút állomás 120 méter; a Körözs völgy tehát 6 méterrel magasabb, mint Debreczen. Ahova a vízszállítás veszi, még 35 méter, hogy emeletes épületekben is legyen elég víznyomás; tehát a Körözs vizét 30 méter magasságra kell emelni.

A cső hossza a nagyvárad vízműtől Debreczenig 81 kilométer, tehát naponként 10,000 köbméter vizszállítandó 81 kilométer távolságra s 30 méter magasságra.

A surlódásnál 500 milliméter átmérőjű csőveknél 81 kilométerre 79137 méter magasságnyi erő vész elő, tehát a vizet emelni kell 109 méterre, hogy Debreczenben meglegyen a természetes nyomás 35 méter magasságra.

Azonban Nagyváradon a tervezett új vízmű felett egy 283 méter tengerszín magasságu hegy van, ha tehát a vizgyűjtőt itt helyeznék el, akkor 47 méterrel magasabban lenne a tartály, mint a szükséges magasság. Erre azonban nincs szükség s így a tartályt alacsonyabbra vette költségkiméleésből.

Az új vízművet a teleptől 4 kilométerre levő városi villamos telep hajtáná. A másodpercenként szükséges 116 liter vizet 300 lóerős gépekkel szivattyuznák; és pedig szükséges volna 2 [drb. 150—150 lóerős szivattyu és egy ilyen tartalék szivattyu s a hajtáshoz szükséges villamos erő naponként 520 koronába kerülne, kilométerenként 9 fillérrel számítva.

Az üzembiztonság szempontjából szükséges lenne Debreczenben egy tartálybeton medence, 15000 köbméter űrtartalommal s egy szivattyu-mű napi 5000 köbméter szállítóképességgel; egy 35 méter magas viztorony 500 köbméter víztartóval. A vonal felezőjében *Berettyó-Ujfalu*ban egy javító és szerelő állomás s az egész vonalon hat felügyelő ház.

A berendezés költségeit a következőkben állította össze a tervező:

Nagyváradon a vízbeszerzésre telekvétel vizgyűjtő gallériák, kutak, szivattyuk, gépház, lakások, villamos vezeték, víztartály, vezeték stb. 680000 korona.

Nagyváradon kívül 81 kilométer csővezeték, a debreceni csőhálózat, csapok, viztorony, medence, szivattyu, felügyelő ház, B.-Ujfalu, csőhálózata, tartalék csövek, összesen 7650000 korona.

Az üzembiztonságra nézve számítása a következő.

Nagyváradon az évi üzembiztonság: annuitás, villamos erő (94,900 K.), kezelő személyzet, karbantartás évenként 155,700 kor. lenne.

Debreczenben: a 7.650,000 korona tőke annuitása, személyzet, előre nem látható kiadások, évi fenntartás, összesen 524,300 korona.

Osszesen tehát az évi üzembiztonság 680,000 korona lenne.

Ezután számításokat tesz, mibe kerülne Debreczennek a víz.

Napi 5000 köbméter fogyasztás mellett 1 köbméter, azaz 1000 liter víz 37.3 fillérbe, napi 6000 köbméter fogyasztásnál 31.7 f., napi 7000 köbméter fogyasztásnál 28.8 f., napi 8000 köbméter fogyasztásnál 25 fillérbe; napi 9000 köbméter fogyasztásnál 22.8 fillérbe és napi 1000 köbméter fogyasztásnál egy köbméter víz 21.1 fillérbe kerülne. Így 1 fillérért 31 liter pompás ivóvizet kapna Debreczen lakossága.

Ez arányilag nem magas összeg, mert pl. Arad az ott levő lelepből 32 fillért fizet egy köbméter vizért. A nagyvárad vízvezeték már ki van próbálva s az egész országban páratlan.

A beadvány végén megjegyzi ifj. *Rimanóczy* Kálmán, hogy a beadott tervezet célja csak az, miszerint megközelítő pontossággal tájékoztatást nyújtson a szükséges befektetésekről s meghatározza a módot, amely szerint a megoldás technikai szempontból is lehetséges.

Az aratás.

Alig vette kezdetét az aratás már is megjelent a rém a sztrájk, mely a kisgazdák teljes tönkretételét jelentené. Bihar megye tizenhét járásából még be sem érkezett mindenütt a főszoigabírók ide vonatkozó jelentése s már tudósítónk, aki csak az előző nap is még nyugodt hangulatot jelzett, ma már izgatott képekről tesz jelentést.

Egy nap tartott még csupán a munka s már is megszakítják a munkások a munkát, sztrájkba lépnek s magas bért követelnek, melyet a gazda kénytelen megadni s elpusztul ő, mert a munkás nem tekinti azt, hogy a gazda nem sztrájkolhat.

Legujabban derecskei tudósítónk írja, hogy a járás területén *Monostorpályiban* a két nap óta tartó aratási munkálatokat *Fleischer* Jakab bérlő termésében tegnap 84 arató munkás beszüntette. A sztrájk beálltával azonnal jelentést tettek a járási főszoigabíróknak, aki a munkaadók és munkások között megkezdte a békéltetési eljárást.

A főszoigabíró eljárásáról még ez ideig nincs értesülésünk.

Derecskei tudósítónk a járás területéről, még másik sztrájkról is ad hírt. Ugyanis *Vértés* községében *Stark* Jenő birtokán az összes arató munkások kijelentették, hogy meg sem kezdik a munkát.

Ezeknek a munkásoknak még az év elején megkötött szerződés értelmében már munkába kellett volna állniok, azonban az akkori feltételeket most nem akceptálják s követelik a magasabb javadalmazást.

Ugyancsak a most említett birtokosnál a cselédség körében is észlelhető gyanus mozgalom, mely sztrájkra enged következtetni. A gazdasági cselédek közül ugyanis négyen a megtartott harmadik évnegyedre való terménykimérésnél nem jelentek meg, sőt a felhívásra sem fogadták el a részükre kimért te ményt.

A tegnapi nap folyamán újabb jelentések érkeztek az alispáni hivatalhoz, hogy az aratást megkezdték.

Az eddigiekből következtetve a járáások közül egyedül Margita az, melyben a mozgalom nem mutatkozik, s a sztrájknak előjeleit sem lehet látni. A többi járáások területén a munkások eddig nyugodtnak látszó hangulata megváltozott s mindenütt érezhető az elégtelenség.

A belényesi trachoma.

Említettük már, hogy a belényesi trachoma járvány már csaknem teljesen megszűnt, mindazonáltal a kellő óvintézkedéseket megtenni nem lesz fölösleges.

A járványról tett főszoigabírói jelentésre az alispán elrendelte, hogy a jövőben több gondot fordítson az illetékes orvos a szemvizsgálatra, nehogy ennyire el birjon hatalmasodni. Az alispán rendeletileg hagyta meg a járási főszoigabíróknak, hogy egyik közege állandóan jelen legyen a szemviz gálatoknál, melyeket az orvos köteles lesz minden év megkezdésének első hetében foganatosítani.

Ez alatt a szemle alatt minden gyanus növendék el lesz különítendő, nehogy megfertőzze az egész iskolát.

A jelenlegi járványra vonatkozólag pedig elrendelte az alispán, hogy mivel minden iskolában fordult elő trachoma, a növendékek könyveit elkobozzák s a város területén kívül egy előjárói kiküldött jelenlétében elégezzék. A megfertőzött iskolákban pedig a legerősebb dezinficiálást rendelte el az alispán.

Az alispáni rendelet későn lett kihirdetve az illetékes iskolák vezetőségei előtt. Nevezetesen a belényesi gimnáziumban a múlt hó 22-én már megvoltak tartva az évfáradó vizsgálatok, mely után a tanulók legnagyobb része azonnal eltávozott a városból. A gimnázium igazgatója mindazon által a még Belényesben tartózkodó növendékektől a tankönyveket elszedette s a gimnáziumban helyezte el. A megsemmisítésre vonatkozólag azonban jelentést tett az alispánnak s kéri, hogy azt ne foganatosítsák minden tanuló könyvén.

Az igazgató kérelmét azzal támogatja, hogy a tanulóktól tetemes könyv mennyiség lenne elvéve, melyre a jövő tanévben szükség lesz. A tanulók szülei pedig nem mindnyájan vannak abban a helyzetben, hogy új könyveket tudjanak vásárolni.

Indítványozza azért az igazgató, hogy a tankönyvek csakis azoktól a növendékektől legyenek elkobozva, akik trachomában szenvedtek, szenvednek vagy pedig gyanusok. Az ilyen tanulók aztán teljesen el lennének különítve a többiektől s kizárás terhe mellett lenne megtiltva nekik minden használt, vagy később használandó könyveket eladni.

Az igazgató még részletesen foglalkozik a dezinficiálás módzataival, hogy miként lehetne azt foganatosítani úgy, hogy az tetemes anyagi veszteséggel ne járjon.

A jelentésre legközelebb teszi meg intézkedését az alispán.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hir.** Id. *Rlmanóczy* Kálmán műépítész nejével Tátra-Lomniczra utazott nyári tartózkodásra.

* **Karácsonyi kanonok jubileuma.** Amilyen szerény ember a nagy tudós és kiváló pap Dr. *Karácsonyi* János váradi kanonok a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja és fáradhatatlan történetíró, éppen olyan szerényen ülte tegnap papságának negyedszázados jubileumát. Minden külső hivalkodást kerülve mutatta be ezüstmiséjét, csak azokat hívta magához e napra, akikkel 25 évvel ezelőtt pappá szenteltetett: *Hisa* János szalacsi, *Dorogi* Pál tasnád-szántai és *Dávid* Kornél magyarpataki lelkészeket, kikkel együtt töltötte a szép napot. Karácsonyi a püspöki palota kápolnájában, hol papokká lettek, társai Nogáll püspök sirjánál, ki őket felszentelte, végezték miséjüket. Adja Isten, hogy az ezüstmisés kanonok a jövő negyed században is annyi fényt derítsen papi és történetírók működésével az egyházra és hazára, mint az elmúlt, annyi sikerben bővelkedő 25 esztendő alatt.

* **II. Rákóczi Ferenc szobra Zomboron.** Zombor város közönsége most hazafias mozgalmat indított, melynek célja a nagy fejedelemnek II. Rákóczi Ferencnek emlékét egy marandó müben, egy szoborban megörökíteni. A város nem bír elég anyagi biztositékkal, melyből a szobrot fel tudná állíttatni azért kérelemmel járult minden vármegye és város törvényhatóságához, hogy a mozgalmat

gyűjtés utján pénzbeli adományokkal támogassák.

* **A kath. tanítók orsz. nagygyűlése.** A magyar kath. tanítók országos nagygyűlést ma, július 3 án tartják meg Pécsen. A nagygyűlésen a nagyváradi tanítók képviselőiben *Heilinger* József és *Serly* Viktor képezdeli igazgatók, továbbá *Stark* Gyula igazgató-tanító és *Számborovszky* Rezső tanító vesznek részt.

* **Egy tanító ünneplése.** Egy szerű azonban minden ízében lélekemelő és megható ünnepély folyt le tegnap a biharnagybajomi ref. templomban az iskolai vizsgálatok keretében. Ugyanis a nagyobb leányiskola tanítója *Imre* Gusztáv ez iskolai év befejeztével nyugalmába vonult 50 éves sikeres tanítói működése után. Ez alkalmat megragadva az egyházi előjáróság, volt és jelenlegi tanítványai egyszerű, de megható ünnepélyt rendeztek, melyen a hivatását mindenkoron lelkiismeretes pontossággal, kitűnő szakértelemmel betöltő tanítót, a nagy népszerűségnek örvendő és közbecsülésben megőszült puritán jellegű férfit első sorban *Kozma* Zsigmond ref. lelkész érdemeit hiven feltüntető keresetlen szavakkal üdvözölte, s átnyújtotta az egyháztanács ajánlókát, egy diszkótésü bibliát. A volt tanítványai nevében *Várad* Mátyásné, *Makra* Erzsike üdvözölte az ősz tanítót és azok nevében egy hatszemélyes értékes ezüst evő készletet nyújtott át emlékül. Majd *Tóth* Magda a jelenlegi tanítványai nevében sirástól elcsukló hangon üdvözölte a könnyező tanítójukat, megköszönve neki fáradságot nem kimélő tanítását, atyai szeretetét és jóságát s gyermeki szívök egész melegeivel érzett szeretetök, ragaszkodásuk kifejezője képen emlékül egy szép értékes tintatartót nyújtott át. A meghatottságtól elcsukló hangon könnyes szemekkel válaszolt és köszönte meg az üdvözléseket *Imre* Gusztáv, kik aztán a templomozsufolásig megtöltő ünnepelő közönség külön-külön is szívesen köszöntött. Este a jubiléus tiszteletére táncossal egybekötött bankett volt, ahol ismét lelkes szavakkal köszöntötték fel többen a mindenképpen által szeretett tanítót.

* **Az aszfaltot átveszi a város.**

Nagyvárad város szépészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap délután tárgyalta a főutcai aszfalt átvételét. Komlóssi József tanácsnok elnöke alatt jelen voltak dr. *Hoványi Géza*, *Schwarz* Izidor, *Beczky* Lajos, *Pekánovits* Imre, *Moskovits* Miksa, *Köszeghy* József, továbbá *Pallay* Lajos és *Marczel* Béla főmérnök. Tárgyalták a törvényszéki szakértői szemle alkalmából a szakértők által adott véleményét, amely szerint az aszfalt jó. Ezzel szemben *Pekánovits* Imre adta elő külön véleményét, amely ellenkezik sok tekintetben a szakértők véleményével. Kifogásolja az aszfalt különbözőségét ami mutatja, hogy nem tökéletes. Különben az átvételt nem ellenzi a szakvéleménnyel szemben, csak felszólalását kérte a jegyzőkönyvhöz csatolni. *Köszeghy* József teljesen megfelelőnek tartja a szakértők véleményét, amely fedi az ő álláspontját. Dr. *Hoványi* Géza felhívja a főmérnököt, hogy a hat évi jótállási idő alatt kiserje figyelemmel a javításokat, hogy majd tiszta képet nyerjenek arra nézve, miszerint a további javításokkal a vállalkozót bízzák-e meg, vagy házilag eszközölké. A szakbizottság az aszfalt átvételét javasolja. A jegyzőkönyvhöz csatolják úgy *Pekánovits* Imre, mint a főmérnök véleményét.

* **Engedély nélküli vízhasználat.** A kulturmérnöki hivatal feljelentést tett a földmívelésügyi miniszterhez, hogy a Pécsen vízhasználati jogot gyakorolnak engedély nélkül: a közbizottság, a Pece melletti városrészt, a lovassági laktanya, a László-malom, a Laportalom, a városi villamostelep, *Moskovits* Adolf

és fiai gyártelepe. A miniszter utasította a polgármestert, hogy a vízrendőri eljárást indítsa meg, azonban a polgármester felterjesztéssel élt, hogy a vízrendészeti eljárás nem szükséges és nem célravezető. A miniszter most újabb leiratban utasítja a polgármestert, hogy a vízrendészeti eljárást 30 nap alatt feltétlenül indítsa meg. Ha a törvény szerint jár el a polgármester, a megnevezett telepek tulajdonosait, közte a várost, megbüntetik.

* **A tanítók esküteléte.** A tanítók fizetéséről alkotott új törvény rendelkezése szerint az állami, vagy állami segélyt élvező tanítóknak három hónap alatt, a többi tanítóknak pedig legkésőbb egy év alatt le kell tenni az esküt. A nagyváradi községi iskolai tanítók tegnapelőtt már eleget tettek ezen kötelességeiknek. *Rimler* Károly polgármester iskolaszéki elnök és *Vasady* Lajos kir. tanfelügyelő jelenlétében, a városházán ment végbe az ünnepélyes aktus. Ugyancsak itt tették le az esküt a községi iskolai tanítók után az orth. izr. iskola tanítói is. — A nagyváradi r. kath. iskolák tanítói július hó 10-én tesznek esküt. A felekezeti iskoláknál az iskola fentartók által kiküldöttek előtt kell az esküt letenni. A nagyváradi r. kath. iskolákat fentartó püspök és káptalan dr. *Vucskics* Gyula esperes-plebánost küldték ki az eskü letételéhez. Azok a tanítók, akik nincsenek itthon, szeptemberben teszik le az esküt.

* **A nyugdíjbizottság ülése.** Nagyvárad város nyugdíjbizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen az ujonnan kinevezett rendőröket, szolgákat, tűzoltókat felvették a nyugdíj-jogosultak közé. *Mendly* József volt nyug. tűzoltó szakasparancsnok özvegyének férje nyugdíját továbbra is megadták. Több kérvény elintézése után megvizsgálták a nyugdíj alap zárszámadását, amely szerint az alap vagyona 216,449 korona, a múlt évben a fedezeti hiány 18631 kor. volt, amelyet a költségvetésbe felvett 23,000 koronából fedeztek a házipénztár terhére.

* **Érdekes látványosság.** A Nagyváradon utászgyakorlatokat végző 2., 3. és 4. honvédgyalogezredek utászosztaga holnap, csütörtökön, július 4 én délután 5 óraker robbantási gyakorlatokat fog végezni. Ez alkalommal a Nagy-Ürögdre vezető szekérunton tilos a közlekedés. A nézőközönség a Bonné-kétnél fentartott helyről nézheti az érdekes gyakorlatokat.

* **Az éretlen gyümölcs.** Megkezdődött a gyümölcs szezon, de csak a kofáknál, akik minden szabálytól eltekintve összeszedik az éretlen gyümölcsöt s csak azért, hogy megelőzzék, egymást piacra viszik az egészségtelen árut s ott értékesítik. Az orvosok és a rendőrök erre való tekintettel most különösen nagy gondot fordítanak a piacra s minden éretlen gyümölcsöt elkoboznak, így történt tegnap is, amikor *Vékony* Sándor Soós Józsefnétől egy kosár éretlen körtét kobozott el. A kihágást elkövető ellen a rendőrség megindította az eljárást.

* **Az árvaház és a 40 éves jubileum** Nagyváradon ez ideig semmi sem emlékeztet a 40 éves jubileumra. Sablonos hivatalos ünnep volt csupán a koronázási évforduló, emlékére azonban nem tett senki semmit. Ez azonban csak látszólag volt így, mert a jótékonyaságokból kifogyhatatlan özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné titokban igen szép és humanus munkát végzett, melynek célja, ha megvalósul, legszébb emléke lesz a koronázási évfordulónak. A humanizmusáról ismert főúri nő csendben minden nagyhang nélkül mozgalmat indított, hogy a negyven éves koronázási évforduló al-

kalmából közadakozás útján a városi árvaházban két ágyat szereljen fel. A mozgalom igen szép eredménnyel járt eddig is úgy, hogy az előbbi tervtől eltérőleg nem két hanem három ágyat akar felszerelni a nemes lelkű nő.

* **Cabaret.** A közönség végre megszokta ezt az új formájú szórakoztató helyet. Nap mind nap után nagyobb számmal jelennek meg az előadásokon, melyek a közönség igényeit teljesen kielégítik. A tegnapi előadás egészen új műsorral s előadókkal lett megtartva. Az új erők mind jók. Különösen tettett a közönségnek a két angol nővér, kiknek akrobatikus színezetű táncuk az új, az izgalommal teli mutatványok után vágyó közönség tetszését nyerték ki. Sáfrány Vilmos a Királysínház tagja énekes és táncoskomikus első telléptével megnyerte a közönség rokonszenvét. A régi szereplők új számaikkal mind jók. Az újak közül Zsoltványinak ajánljuk, hogy azokat a kegyetlenül rossz verseket a börtönkával együtt hagyja kint s lépjen fel ezek nélkül új és jobb dolgokkal, mert csak rontja a mostaniakkal sikerét.

* **Gyámügyi vizsgálat.** Hranyczky Károly árvászéki elnök e hó 15-étől kezdődőleg a mezőkeresztesi járásban fogja megkezdeni az előírt ellenőrzési felülvizsgálatot. E hó 15-én Komádiban, 16-án Mezőkeresztesen és 17-én Nagykerekiben lesz megtartva a vizsgálat, amikor természetesen az elősorolt községekhez tartozó más községek gyámügyi és vizsgálat alá fog kerülni.

* **Az utadólajstromok közszemléln.** Nagyvárad város összes városrészeire, továbbá az idegen szőlőtulajdonosokra vonatkozó s a végérvényesen megállapított százalékokban kivett utadóról, val mint az állami egyenes adót nem fizetők által természetben leszolgálandó kézi napszámokról szóló 1907. évi egyénekenkénti kivetési lajstromok az 1890. évi I. t.-c. 23. §-ának rendelkezéséhez képest a városi adóhivatalnál (városi székház földszint) és pedig az I. ker. olasz városrész kivetése a 21. számú, a II. ker. Újváros, Külváros kivetése a 15. számú és a III. kerület Váralja, Velence, Csillagváros, valamint a hegyközség kivetése a 26. számú hivatali helyiségekben t. évi július hó 15-napjáig terjedő 15 napi közszemlére kitétetnek. Miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy ezen egyénekenkénti kivetési lajstromokat a fentebbi határidő alatt megtekinthetik s a netaláni sérelmesnek tartott kivetés ellen felszólamlásaikat t. évi július hó 15. napjáig Nagyvárad város közigazgatási bizottságához beadják. Nagyvárad, 1907. évi június hó 25. Rimpler Károly polgármester.

* **Biharmegye költségvetése.** Biharvármegye 1907. évi költségvetése a miniszterhez lett felterjesztve jóváhagyás végett. A miniszter a költségvetést általánosságban elfogadta, a költségvetés részleteire holnap terjeszkedünk ki bővebben.

* **Kivándorlás a derecskei járásban.** A folyton nagyobb mérveket öltő kivándorlás újabb olyan vidékeken kezd tért hódítani, melyeken a megélhetés biztosítva van. Ezek a helyeken a kivándorlás oka egyedül a pénzvárgásban keresendő. Ilyen terület a derecskei járás is, honnan a lefolyt félévben 100 egyén vándorolt ki. Legtöbbben Hosszupályi és Vértes községéből vándoroltak ki.

* **A nagy hőség miatt.** A mi aszfalttal bélelt városunkban napról-napra forróbb kezd lenni a levegő. Szinte tűrhetetlen már is ez a hőség, pedig még hatra van az őr meleg, ez még csak gyerek, pedig már ez is szivja az izzadtságot az emberből. Tegnapi kora délután két óra előtt a Kishidnál a hőség miatt özv. Péter Józsefné összerogyott s így kellett kocsin haza szállítani lakására.

* **Az örökség végén.** A rossz társaság tegnap ismét fegyvert adott egy fiatal ember kezébe, hogy megfossa azt életétől. *Fekete János* pár héttel előbb 3000 koronát örökölt szüleitől. A fiatal ember Szabó Lajos és még több ilyen ember társaságába jutott, hol a 3000 koronát elköltötte. Mikor már nem volt pénze, meggondolatlanul revolvvert fogott maga ellen. Tegnapi reggel a volt Kecskeméti-féle vendéglőben öngyilkossági szándékból szíven akarta magát löni. A golyó azonban irányt tévesztett s a szíve felett ment el. A súlyosan sérült fiatal embert a mentők a közpórházba szállították, hol ápolás alá vették.

* **A titokzatos ember.** Tegnapi este az indóházzal szemben lévő kanonokok tulajdonát képező kert mellett a járó-kelők figyelmét halk nyöszörgés vonta magára. Hosszas keresés után tudtak csak rájönni, hogy a hangok a kanonokok kertjének épülő kerítése mellől jönnek. E felfedezésre azonnal értesítették az indóházban posztoló Madós Sándor rendőrt, aki megjelent a helyszínén és a falakban bent egy mély zugban, emberi testet látott. A rendőr többszöri szolítása is eredménytelen maradt, míg végre oda ment s az ismeretlen embert előhozta a zugból. A rendőr kérdéseire azt adta elő az ismeretlen ember, hogy őt Fodor Józsefnek hívják Gyerőmonostor községbe való. Legutóbb a Szt. Rókus kórházában volt, hol idült vesebajával operálták, s most gyógyultan bocsátották ki. A betegsége azonban most teljes erejével vett erőt rajta s önkivületlenül bujt az épülő falak közé. A beteg embert a mentők a kórházba szállították.

TÁVIRATOK.

Zichy Aladár és a miniszteri tanács.

Budapest, július 2. Mint tudósítónk telefonálja, tegnap gróf Zichy Aladár váratlanul Budapestre érkezett. A gróf megérkezését összefüggésbe hozzák az e héten tartandó minisztertanácsossal, melyen állítólag a gróf is részt akar venni.

A portugál válság.

London, július 2. Lizsazonból jelentik: Tegnapi trónörökös elutazásánál az összes helyőrség készenlétben volt a kaszárnyákban. Ennek ellenére mégis volt egy tüntetés, melyet azonban a rendőrség elfolytott. A király meghatalmazta Frankot, hogy ha szükségesnek látja, függesse föl az összes polgári jogokat, hirdesse ki az ostromállapotot és rendelje el az összes városokban a rögtön ítélő bíróságot. E közben már az egész országban szervezkednek a dinasztia ellenes elemek, s a köztársasági mozgalom oly mértékűt öltött, hogy elnyomása szinte lehetetlennek látszik.

KÖZGAZDASÁG.

Sáska az Érmelléken. Valami buzgó bogárgyűjtő az Érmelléken arra a felfedezésre utott, hogy a hortobágyi sáska megjelent Bagamér környékén és ott elpusztítással tényleget mindent. A felfedezés óriási riadalmat keltett, melyre az alispán távirati értesítést kért. A főszolgabíró, mint értesülünk felhívta az ottani előjáróságot, hogy tegyen részletes jelentést az ügyben. A jelentés meg is érkezett, ez azonban a sáskáról nem tud semmit s

a Bagamér környékén látott sáskákat közönséges mezei tücsköknek mondja. Mindazonáltal a főszolgabíró a tücskök közül kettőt megfogott s azokat üvegbe zárva a rovartani állomásra küldte fel. Ez ha nem is fog a sáskák valódisága mellett bizonyítani, mindazonáltal nem fölösleges, mert a marokkói sáska a rendkívül hasonlít a mezei tücskökhöz.

A gabonatözsde határideje.

Budapest, július 2.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.21
Rozs okt.	— — — — —	8.32
Zab okt.-re	— — — — —	7.27
Tengeri májusra	— — — — —	5.83
Tengeri jul.	— — — — —	5.91

Értéktözsde.

Budapest, július 2.

Oszták hitelrészvény	— — —	651.50
Magyar hitelrészvény	— — —	752.54
Leszámitoló bank	— — —	496.50
Rimamurányi	— — —	540.—
Oszták-m. államvasuti részvény	— — —	668.—
Közúti vasut	— — —	545.50
Városi villamos vasut	— — —	294.50

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktözsde 1907 július 2-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	110.85
Magyar koronajárdék 4%	— — —	93.35
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.38
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	191.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	144.—
Oszták járdék papirban	— — —	97.25
Oszták járdék ezüstben	— — —	99.—
Oszták járdék aranyban	— — —	116.—
Oszták korona járdék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150.—
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	17.65
Magyar hitelbank részvény	— — —	751.50
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	651.25
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	668.—
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.17
Német birodalmi márka	— — —	117.82
London vista	— — —	241.—
Páris vista a	— — —	95.82
20 márkás arany	— — —	23.53

NYILTÉR.

Vettük a következő értesítést!

Reichard Áruházában

Fő-utcán

megérkeztek a tavaszi és nyári újdonságok a következő cikkek-ből: Préhler, Ita, angol- és olasz kalapok! Obervalder és Ladstädter-féle szalmakalapok. Eredeti Panama-kalapok. Férfi-, női- és gyermek színes cipők. Angol zeifr ingek. Elegáns divatmellények.

50

Egyedüli raktár a birneves Engelhardt-féle Carlsbadi cipőkből.

Dr. Krüger Aladár

ügyvédi irodáját

Szalárdi (régli Posta)-utca

7. sz. alá (saját házába)

helyezte át.

Dr. Krüger Jenő

ügyvédi irodáját

Szalárdi-utca 7. sz. alatt

megnyitotta.

REGÉNYCSARNOK.

Művészelet.

Irtá: Kraszevszkij A. N.

— Oroszból. —

69.

— De majd utánunk jön, később, nemde?
— kérdi Maschenka elfogódva.

— Igerül — feleli Natália, nehezen palástolt keserűséggel.

— Szegény mamuska! és Maschenka gyöngéden lecsókolja anyja arcáról a könnyeket. — Nem szabad sírnod, ez nem egészséges neked. Tudod, papa sem bírja látni, ha sírsz, táj neki.

Egészen érthetetlen a természet szeszélye, hogy e finom, gyermekes, bársonyképű kis teremtsébe annyi hasonlatosságot tudott gyúrni az időtől, élettől és szenvedélyektől megviselt apával. Az elfogódott, sajtóságos, bánatos tekintet mellyel Maschenka most anyját szemléli, duzzadt ajkainak gyöngéden édes és mégis dacos kifejezése, a modor, mellyel finom szemöldeit összevonja, minden bámulatosan emlékeztet atyjára. De az, amiben a vele való hasonlatosság legészrevehetőbben nyilvánul, egész lényének igéző szívéllyessége, dédelgetéseinek behelzítő ellenállhatatlansága.

Natália csaknem merev figyelemmel nézi, aztán karjaiba vonja és szenvedélyes csókokkal borítja szemeit.

E percben kopogtatnak. Pincér lép be, ki sürgőnyt hoz Szt. Pétervárról. Natália megijed, gondolatai azonnal fiához szállnak, kit kénytelen volt az orosz fővárosban hagyni. De nem — a sürgőnynek semmi köze Koljához. Nem is Pétervárról való, csak kereste őt ott és Berlinbe utána küldetett.

A sürgőny csak ennyit mond:

(Drezda, Hotel Bellevue, aug. 4)

Nem kerülhetnél Drezdának? Nagyon örüdenénk, ha itt találkozhatnánk veled.

Sergej.

Miért ne kerülhetne Drezdának? Mit hiszen Trouvilleba, a telided-teli, üres Trouvilleba, hol senki sem lesz, aki várja és jöttek örülné!

* * *

Sergej röviden a nővérel való kibékülés után elhagyta Pétervárt, hogy fényes, de annál fárasztóbb diplomáciai vándor karrieréjét megkezdje, mely az egyik fontos, de távol eső helyről a másik még távolabb esőre vezette és most végre Pétervárra hivatott vissza, ott magas állásra léven kiszemelve. Natália meg volt róla győződve, hogy boldogságának fokozatos összeomlásáról nincsen tudomása. Hogy is sejtne! Jobban, mint bárki más előtt, takargatta

volt előtte reménytelen kétségbeesését. Ama hosszú levelekben, melyeket megegyezésük folytán havonként egyszer irt neki, folyton arra törekedett, hogy természetességgel, vidám, derült hangon írjon és ha »családi boldogsága« leírásában, különösen sokat emlegette két gyermekének szeretetreméltóságát és szerencsés hajlamait, soha el nem mulasztotta apjuk kivételes jószágát és gyöngédségét magasztalni és rólok való gondoskodásának szép vonásait felsorolni.

Ah, mennyire diadalmaskodnék bátyja, ha mindent tudna! — gondolá, midőn a drezdai indóház perronján nyugtalanul körülnézett fivére után, kinek érkezése óráját megsürgönyözte. — Ha tudna valamit! — és e merő gondolatra is az az érzése támadt, mintha a világ végére kellene szöknie, hogy a hideg, fürkésző szemek tekintetétől meneküljön.

Ekkor egy sugár, magas férfi közeleg, kifogástalan angol öltözetben, egy szempillantásig szemhunyorogva nézi, telcsipi monokliját és felkiált:

— Natália, te vagy?! és nyilván őszintén megörülve látásának, kezét ajkaihoz emeli.

Most Natália is örül a viszontlátásnak, örvend az együttlétnek fivérével úgy, amint Lenskyvel való eljegyzése óta soha többé nem örvendett. Nagyon megváltozott azóta, hogy akkor Rómában hiába kísérlette meg Natália ábrándjainak megsemmisítését; de a valódi előkelőséggel bírván, mint a legtöbb előkelő férfinak, neki is jól áll a megöregeedés. Bár még mindig gögös a magatartása, mégis sokat vesztett egykori rideg, ideges, éretlen arroganciájából. Finom vonásai tán még élesebbek lettek, azonban tekintete lágyabb, jóakaró és nyájas.

— Ez a te kis lányod, szól szeretetreméltóan lehajolva Maschenkához. Szabad-e még csókot kérni, e magas fiatal hölgytől?

A vidám és mindenkor szívhódításra leelkedő kis Maschenka, elragadó készséggel emelkedik lábujjhegyre és mindkét kicsi karját nagybátyja nyaka köré fonva, megcsókolja.

— Elle est charmante! — sugja oda Sergej Natáliának, bár kissé protegáló, leereszkedő hangon.

— Azt találjuk, hogy Rbera: »Maria Aegyptiaca«-jára hasonlít épen a te kedvenc képedre a drezdai képtárban. Nem emlékszel rá?

— Valóban! A herceg másodsor is lehajol a gyermekhez és bámuló, műértő tekintettel nézi. Egyszerre azonban, arca elégedetlen kifejezést ölt.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Kisasszony

ki a pénztárkezelésben és könyvelésben jártas, felvétetik

Lukács Aladárnál.

Hirdetmény.

Óvadékkal rendelkező

pénzbeszedő

felvétetik.

Ajánlatok alulírott pénzügyintézetnél nyújtandók be.

Magyar Bank Részv. Társaság.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
9885—1907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Nagy Károly és társai timáripárosok által felállítani szándékolt timár telep telepengedélyezése tárgyában folyó évi július hó 10-ik napjának délelőtti 11 órájára a Lovas-utca 640--15 számú házhoz helyezni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítenek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a késő ben tendő felszólamlások figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1901. június 20.

Gerő,
rendőrkapitány

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

A „gőzkávé pörköldéhez.”

Aki nagyon jó, zamatos illatu kávé kedvel, az csakis a **TRIESZTI**

KÁVÉ és THEA

közvetlen behozatalától vegyen, mert a legkiválóbb fajok ott kaphatók és egy még nem létezett módszer szerint vannak frissen pörköelve. — Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnem.

Aki egyszer megízleli, mást nem fog használni.

Kávéimat lemez hordókba tartom az illat és zamat el nem párolgása céljából. Ezen különleges pörkölt kávé kivül az összes nyers kávé fajaimat a legolcsóbb árért bocsátom forgalomba

Aszódi Mihály Nagyvárad

Kossuth-utca 16. a cipőgyárral szemben. Telefon 635. sz.

Trieszti kávé és thea közvetlen behozatal tulajdonosa.

Cukorkák és csokoládé különlegességek.

Vidéki megrendelések bérmentve minden állomásra.

Uj üzlet!

Gyógy cognac állandó nagy raktár és a legfinomabb tearumok behozatala.

Uj üzlet!

Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok.

A Nagyvárad Felső Keresk. Iskola,

melynek érettségi bizonyítványa **egy éves önkéntes katonai szolgálatra** jogosít s melynek **eddig végzett 619 növendéke** elsőrendű kereskedelmi, gyári, bankári és pénztári cégeknél posta-, távirdai-, vasuti-, pénzügyi-, törvényhatósági és egyéb közhivatalokban nyert kiváló alkalmazást. 1907. szeptember hó 1-én nyitja meg 20-ik évfolyamát.

Az intézet 1906—907-ik tanévben, 136 tanuló látogatta, közöttük 70 vidéki. Vidéki tanulóknak jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskola igazgatója, dr. **Kováts S. János** ur legnagyobb készséggel jár a szülők kezére.

Az 1907—908-ik iskolai évre a beiratások folyó évi június hó 30-án s július hó 5 első napján eszközöltetnek.

Minden egyéb tudnivalóról **»Tájékoztatónk«** ad bő felvilágosítást, amelyet levelezőlapon nyilvánított kívánatra az iskolaigazgató (lakik az iskolaépületben. Deák Ferenc-utca 3. szám.) azonnal megküld. Nagyvárad, 1907. június hóban.

Reismann Mór,
a fentartó testület tagja.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.

Biharmegyei Takarékpénztár.

Utazási és fürdőidény

alkalmából

megőrzés végett elfogadunk

Értékpapirokat

Betéti könyvecskéket

Értéktárgyakat

Ékszereket

Csomagokat és dobozokat (lepecsátelve)

Saját betéti könyvecskéinket díjtalanul

Az átvett tárgyakról **elismervényt**

adunk — és **mérsékelt** őrzési díjat számítunk.

Biharmegyei Takarékpénztár

Kossuth Lajos-utca.

Mezey János és Társa

==== Csorá : : : : : tvérek utóda. ====

Ajánljuk háztartási **szükségletek** szerzésére új árukkal dusan

fűszer- és csemege kereskedésünket

Szent László-tér, nagyvárad takarékpénztár épületben, hol minden fenti körzetbe eső élelmi cikkek, **csemegeárúk, borok, friss töltésű ásványvizek** a legelőnyösebben bevásárolhatók.

A befűzési idény alkalmából felhívjuk a t. közönség b. figyelmét pergament-papir, zsineg, parafa-dugasz stb. a gyümölcs conserváláshoz szükséges áruinkra, nemkülönben a t. gazdaközönség b. figyelmébe ajánljuk a

Raffiát ojtó pamutot, permetezéshez szükséges kékkő (rézgalic) raktárunkat.

Idei csurgatott akác méz.

Naponta friss tea vaj.

Két jó nevelésű fiu
tanulóul felvétetik.

Tisztelettel

Mezey János és Társa

Telephon szám 249.

2118—1907. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál megüresedett és a f. évi július hó 11-ik napján megtartandó törvényhatósági bizottsági közgyűlésen választás útján be-

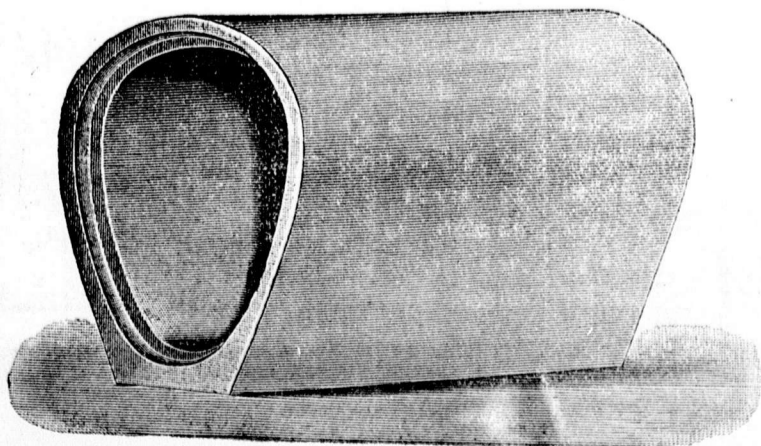
töltendő **irnoki állásra** a törvényhatósági bizottság 174 | 6284. 1907. kgy. számú határozata alapján, ezennel pályázatot hirdetek. **Az irnoki állás évi 1260 kor. fizetéssel 430 korona lakbér** illetménnyel van javadalmazva és nyugdíj-jogosultsággal összekötve.

Az 1883. évi I. t.-c. értelmében szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények méltóságos Glac Antal fő-pán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve a polgármesteri hivatalba legkésőbb **f. évi július hó 4-ik napjának d u. 5 órájáig** bezárólag nyújtandók be. A később beadott vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

Nagyvárad, 1907. június hó 23-án.

Rimler Károly,
polgármester.

Uj vállalat!

Spitz Sámuel menyezet (Stuccatur) nádszövet, cement-árúk gyára és kavicsbányája
Lakása Sztaroveszky-utca 13.

Telefon szám 561.

Van szerencsém a t. c. közönség b. tudomására hozni, hogy a Körözsoldalon levő saját telepem egy cementáru gyárat létesítettem. Készítek nagyon szép fedél cserepet többféle színben. Ugyisint cement lapokat. Továbbá minden méretű csatorna és átereszt csöveket ehhez való előfejeket is minden méretben. Ajánlom még saját gyártmányu **nádszövetet**, mely rozsdá ellen rezezett sodronyba van szövve. — Végül szállítok :

homokot, kavicsot, rostaaljat

helyben saját igáimmal házhoz, vidékre vasuton. A t. c. közönség b. pártfogását kérve vagyok tisztelettel:

Spitz Samuel.

MENTŐSZEKRENYEK

JUTÁNYOSAN BESZEREZHETŐK

TURAI LAJOS

KÖT- és ILLATSZERTÁRÁBAN

119 1.10 Nagyvárad, Fő-utca 9. (volt Bartsch-féle ház.)

Lukács Aladár

elsőrangú kalap-, fehérmű- és uri-

divat üzlete

Nagyvárad, Fő-utca.

Telefon 516.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000,000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már belefoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6% os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzlet eredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történt befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot terít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolják ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők, azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenként 52 korona fizetendő.

A befizetésekről időiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetése vonatkozólag érvényben maradnak alapsabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedéseivel.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

Nagyvárad CABARET

a **Bazár**
kerthelyiségében
kedvezőtlen
idő esetén az
étteremben.

Ma

július hó 2-ától

teljesen új műsor az újonnan
szerződött tagok fölléptével.

Szenzatio attraktio.

Smith et Bella Fachson:
néger ének- és tánckettős.

Ferenczy Mata

a 7 éves csodagyermek új
műsorral.

Kisters Florettos

pajzstáncosnők.

A tateur kettős

férfi és női opera parodisták.

Sáfrány Vilmos

a budapesti királyszínház
tagja énekes és tánckomikus.

Zsoltoványi Jenő

jellemkomikus, valamint

Solti Vilma

énekesnő

Illés Magda

disense

Nógrádi Gizi

szubrette stb.

karmester

Propper Rezső

zongoraművész.

Vitéz Róbert

conferencieire.

**Belépődíj 1 kor. Fentartott
hely 2 korona.**

Kezdeté fél 9-kor.

Tisztelettel:

Hatvani Károly,

a Cabaret szinpad igazgatója.